

Hij vroeg zich af: Zouden wij nu de eenigen zijn die gedrukt worden, die lijden, onder deze verwording, deze.... schaamteloosheid?

„Het is de chaos, Mels. Hieruit zal het groote nieuwe, waar ze de mond zoo vol van hebben, dan voort moeten komen.... Zie jij er sporen van?”

„Ik? Nee, nee.... Sommige portretten, hoe gek ze soms lijken, vind ik nog het genietbaarste van de verzameling. Daar is ten minste nog eenige verdieping in merkbaar. De poging iets menschenlijks te ontdekken en dat uit te drukken....”

„Ja, en dat is ook begrijpelijk. Daar had de schilder tegenover zich een sujet dat zelf bezielde was, waar iets afstraalde, werd het hem dus bijna onmogelijk alleen aan zijn eigen ikheidje, zijn vluchtige emotietjes en sensatietjes te denken, zooals al die anderen probeeren blijkbaar....”

„De groote fout, dat zie je toch maar weer”, redeneerde Spin verder, „de kardinale zwakheid van al die poovere menschjes, is hun mal hoovaardige, ja tot in het krankzinnige doorgevoerde individualisme — hun meer dan belachelijke overschatting van eigen belangrijkheid.”

„Juist — maar daarbij hun gebrek aan kunnen, geoefendheid.... geduld, volharding.... aan liefde vooral voor het kunstwerk als zoodanig. Alles moet ook blijkbaar maar roef-roef, vooruit ermee, in een soort van stemming, of wat ze dan inspiratie noemen, maar dat toch eigenlijk niets anders is dan dat ze.... nou ja, een miniem klein gedeeltetje van het ontzaglijke leven.... een oogenblikje ondergaan.”

„O — dát hoogstens!”

„Van beheersching, veralgemeening, geen sprake!”

„Dilettanten, zeg ik je — alles dilettanten!”

In een koffiehuis, daar in de buurt, zaten ze na te praten over hun indrukken. Trachtten tezamen den toestand te verklaren, elkaar wat op te monteren ook. Spin trouwens, 't bleek telkens opnieuw, ondanks zijn uitroepen van instemming met Huibs kritiek, echt somber gestemd, als zijn vriend, was hij eigenlijk niet. Snelle oplevingen, momenten van sprankelende vroolijkheid zelfs vertoonde hij — 't was als putte zijn innerlijk wezen uit een verborgen bron van levensvreugde.

Bovendien: hun bijeenzijn alleen gaf een zacht soort genot; zij verheugden zich, als op den achtergrond van hun gedachten, in de zoo fijntjes prikkelende, de zoo weldadige sfeer hunner altijd weer aan den dag komende sympathie. Huib, in een toenemende behoefte zijn dankbaarheid daarvoor te doen bemerken — mannen waren ze, en konden hun gevoel dus niet eenvoudig uitspreken — lei zijn hand op Spins onderarm: „'t Is niet anders, Mels, wij moeten het over ons laten komen, dit en al de rest.... Wij dragen het gelukkig niet alléén. Het zal waarschijnlijk nog wel erger worden,